

2021-05-26 Årgång 8, nummer 5

[Läs brevet i webbläsare](#)

Hej!

Maj månad är snart på väg att ta slut och för många är detta en intensiv tid både privat och på jobbet. Här på PKC är det också bråda dagar. Många utbildningar genomförs denna och nästa vecka och allt är fortfarande i digitalt format. Utbildningsinsatser under denna vecka är en fin blandning; Palliativ ombudsutbildning för medarbetare i Vallentuna kommun, kursen Trygg när döden närmar sig för personal som arbetar inom LSS och kurs i Avancerad smärtlindring och palliativ sedering för specialiserade palliativa team. En vecka som visar en del av den bredd av utbildningar som PKC erbjuder.

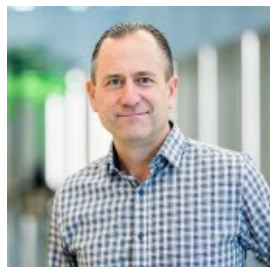
Samtidigt så arbetar vi med att fastställa stora delar av höstens program men det blir mer om det i juni månads Nyhetsbrev.

Men nu vill jag berätta om en mycket glad nyhet! Andreas som sätter ihop och skickar ut vårt Nyhetsbrev har meddelat att vi under våren med råge passerat en milstolpe vad gäller antal prenumeranter! Läs mer om det i rutan en bit längre ner.

Denna vecka skriver Peter Strang om personer med KOL och om de får den tillgång till specialiserad palliativ vård som de skulle behöva. Peter har undersökt hur det ser ut inom Region Stockholm.

Till sist vill jag tipsa om kommande de sista utbildningarna vi genomför innan sommaruppehåll – se kalendern – och den extra nyhetsruta som finns om våra samtalsutbildningar i höst.

Bästa hälsningar,

Fredrik Sandlund
Verksamhetschef

Peter Strang
Vetenskaplig ledare

Kalendarium

Ett urval av kommande utbildningar

Palliativa ombudsdagen 2021 (alternativ 1)

Föreläsare: Peter Strang, Lilian Fransson, Ingeli Simmross och Kerstin Witalis

Sårbehandling i palliativ vård

Föreläsare: Susanne Dufva

Palliativa ombudsdagen 2021 (alternativ 2)

Föreläsare: Peter Strang, Lilian Fransson, Ingeli Simmross och Kerstin Witalis

Komplementär- och integrativ medicin i palliativ vård

Ges i samarbete med Regionalt Cancercentrum Stockholm Gotland

De nödvändiga samtalen – alla yrkesgrupper

Ges i samarbete med Palliativt utvecklingscentrum i Lund

De nödvändiga samtalen – läkare

Ges i samarbete med Palliativt utvecklingscentrum i Lund och RCC

29

Stockholm Gotland

Okt
05**Existentiell kris, coping och livskvalitet**

Föreläsare: Lisa Sand

Okt
20**Symtomkontroll i palliativ vård**

Föreläsare: Linda Björkhem Bergman och Peter Strang

Okt
26**Undersköterskans roll i palliativ vård**

Föreläsare: Lilian Fransson och Mona Nyberg

Nov
11**De nödvändiga samtalen – alla yrkesgrupper**

Ges i samarbete med Palliativt utvecklingscentrum i Lund

Dec
01**Palliativ vård – en introduktion**

Föreläsare: Medarbetare PKC

Dec
02**Existentiell kris, meningsfrågor och dödsångest**

Föreläsare: Peter Strang

Nyheter

Missa inte våra mycket uppskattade samtalskurser!

Samtalskurserna genomförs i samarbete med Palliativt utvecklingscentrum i Lund. Utbildningarna har rubriken "De nödvändiga samtalen" och finns i två varianter. Det finns dels en 2-dagars utbildning för läkare och den finns en 1-dagsutbildning för alla yrkesgrupper. För läkare om arbetar inom cancervården på uppdrag av Region Stockholm så har vi glädjen att kunna säga att RCC Stockholm Gotland fortsatt stödjer denna utbildning genom att finansiera kurskostnaden för dessa läkare.

Se kalendarier ovan för att se vilka datum som gäller för hösten. Båda kurserna anordnas två gånger i höst. Missa inte tillfället att bli tryggare i de ibland svåra men nödvändiga samtalen!

Sista chansen! Palliativa ombudsdagar i vår

Är du ett Palliativt ombud och utbildad av PKC i Stockholm? Då är du varmt välkommen att anmäla dig till vår återkommande "återträff". Förra året blev det inställt och i år blir det digitalt och ombudsdagen är inte en heldag utan pågår mellan kl. 13.00 och 15.30.

PKC:s vårdutvecklingsledare Lilian Fransson, Ingeli Simmross och Kerstin Witalis planerar och genomför de palliativa ombudsdagarna. Peter Strang kommer också medverka med en kortare föreläsning om de existentiella frågorna hos äldre.

Hjälp oss att sprida information om dessa två datum till alla palliativa ombud (som är utbildade av PKC). Här finns anmälningslänkar:

- **1 juni, kl. 13:00–15:30**
[Läs mer och anmäl dig](#)
- **8 juni, kl. 13:00–15:30**

OBS – det är samma innehåll båda tillfällena så välj ett av datumen.

Anmäl dig till våra samtalskurser "De nödvändiga samtalen" i höst

Vi erbjuder i samarbetet med Palliativt utvecklingscentrum i Lund två olika samtalskurser.

Den ena kursen är en 1-dagsutbildning och riktar sig till alla yrkesgrupper som i sitt arbete möter patienter med livshotande sjukdom eller som riskerar att drabbas av kritiska förluster. Den äger rum vid två tillfällen i höst:

- **16 september 2021**
- **11 november 2021**

Den andra kursen är en 2-dagarskurs och riktar sig till läkare. Den äger i höst rum följande datum:

- **29–30 september**
- **8–9 december 2021**

Här är några röster från tidigare kursdeltagare:

"En fantastisk kurs, har redan hunnit applicera det på jobbet med överraskande gott resultat. Vill framföra riktigt stort tack, nog den viktigaste kursen jag gått!"

"Det är oerhört värdefull träning som borde vara obligatorisk inom läkarkåren för att förbättra mötet med patienten och även minska stress och underlätta arbetsmiljön för läkarna."

Kursen ges i samarbete med RCC Stockholm Gotland och som står för kurskostnad för de läkare som på uppdrag av Region Stockholm arbetare inom cancervården.

Passa på att sök någon av dessa kurser eller sprid den till fler.

Mycket nytt på gång för medarbetare som arbetar inom vård och omsorg i kommunerna

Under året som har gått har vi satsat mycket tid och resurser på att bredda vårt utbud till de kommuner som är medfinansierare till PKC i Stockholms län. Som ett tillägg till redan befintliga utbildningar har vi följande nyheter på gång under hösten 2021 och våren 2022.

- En ny uppdaterad version av vår webbutbildning "Palliativ vård inom vård och omsorg för äldre"
- En helt ny webbutbildning "Palliativ vård i hemtjänsten"
- Fortbildning i smärta för de Palliativa ombuden med tillhörande webbutbildning
- Fortbildning i de existentiella frågorna för de Palliativa ombuden med tillhörande webbutbildning
- Heldagsutbildning för HSL-personan inom vård och omsorg
- Utbildning för att bli reflektionsledare (pilot i höst)

Digitalt etikcafé – en modell för etiska diskussioner på arbetsplatsen

Den 4 maj anordnade PKC ett digitalt etikcafé. De ca 50 deltagarna kom från olika vårdområden och representerade yrkesmässigt ett helt team. Etikcaféet leddes av Marit Karlsson, överläkare verksam i Linköping, och med lång erfarenhet av att arbeta med palliativ vård och etik.

En deltagare skriver i utvärderingen: "Just formen tyckte jag var kanon. Jag vill starta etikcafé på mitt jobb. Att sprida detta sätt att arbeta och utveckla vårt arbete. det var bra, korta och 'lagom' fall att arbeta utifrån. Roligt att vi var så många deltagare med varierande

arbete, det var ett plus.”

En kontinuerlig etisk diskussion på en arbetsplats är viktig men det kan vara svårt att hitta formerna. Ett etikcafé är en form som är väl beprövad. Utse gruppledare som får förbereda arbetet, samla arbetsgruppen ca. 30-60 minuter, förbered ett par frågeställningar och inhandla ett riktigt gott fika så är man igång.

Fikat är viktigt enligt Marit Karlsson – då vill många vara med!

Nu har Nyhetsbrevet över 5000 prenumeranter

PKC:s Nyhetsbrev har under våren passerat 5000-gränsen vad gäller prenumeranter. Närmare bestämt har Nyhetsbrevet nu 5277 prenumeranter! Det är vi mycket glada och stolta över.

Nyhetsbrevet är en viktig kommunikationskanal för oss där vi kan få berätta vad som händer i vår verksamhet men där Peter Strang också varje månad skriver en kunskapstext som bidrar till att vi har koll på ny kunskap inom palliativ vård.

Tack för att du är med och har hjälpt göra det här Nyhetsbrevet till Sveriges största nyhetsbrev om palliativ vård!

Får personer med KOL tillgång till specialiserad palliativ vård?

Referat av Peter Strang, vetenskaplig ledare

Medan lätta former av KOL kan missas, så vet vi att svår KOL ger upphov till många svåra symtom. Medan luftvägssymtomen dominerar i början, till exempel i form av slemhosta och viss grad av tungandning vid ansträngning, vet vi att personer med svår KOL riskerar att drabbas av uttalad samsjuklighet i form av hjärtsjukdom och hjärtsvikt, rytmrubbningar, blodproppar i benen (tromboser) och i lungorna (lungembolier), det vill säga livshotande tillstånd. Vidare kan man utveckla svårare former av osteoporos, en KOL-relaterad kakexi med uttalad viktminskning och depressioner. Om man dessutom lägger till att närmare 3000 svenskar dör årligen av KOL, inser man att KOL borde vara en diagnos där det behövs palliativa insatser i slutskedet.

Historiskt sett har den palliativa vården haft mycket fokus på personer med cancerdiagnoser och lungcancer är en av de allvarigaste, med cirka 3500 dödsfall per år. Både KOL och lungcancer är svåra lungsjukdomar, men får de tillgång till specialiserad palliativ vård i lika hög grad?

Studien

I en registerstudie (1) som baserar sig på uppgifter från Region Stockholm, undersökte vi 6479 patienter som dött av KOL (2917 patienter) eller lungcancer (3562 patienter), med avseende på om de fått tillgång till specialiserad palliativ vård i form av ASIH eller specialiserad palliativ slutenvård. Vi ville också undersöka om personer inskrivna i palliativ vård har mindre behov av akutbesök och inläggningar på sjukhuset, och i vilken grad inskrivning i palliativ vård påverkar sannolikheten att ha akutsjukhus som dödsplats.

Resultat

Diagnosen spelar stor roll: medan 77% av personerna med lungcancer hade tillgång till palliativ vård under någon del av de sista tre månaderna, var motsvarande siffra bara 18% för personer med KOL.

Åldern hade också betydelse, särskilt vid lungcancer: yngre patienter hade större sannolikhet att få specialiserad palliativ vård, än personer över 80 år.

Kön spelade däremot ingen roll: sannolikheten att få tillgång till specialiserad palliativ vård är lika hög för kvinnor och män, oavsett om man har KOL eller lungcancer.

Studien visar också att kvinnorna nu är i majoritet: 59% av dödsfallen i KOL och 52% av dödsfallen i lungcancer utgjordes av kvinnor.

”Bara 18% av personerna med svår KOL hade tillgång till specialiserad palliativ vård”

Vårdutnyttjande

Om man var inskriven i palliativ vård, var behovet av besök på akuten, liksom akuta inläggningar under den sista månaden i livet mycket lägre. Detta gällde för båda diagnoserna, men var tydligast för personer med lungcancer: medan 66% av patienterna utan tillgång till palliativ vård behövde uppsöka akuten, var motsvarande siffra 39% för de som var inskrivna i palliativ vård (oftast ASIH). Frågan om akutsjukhus som dödsplats är ännu tydligare: Bland personer med KOL utan tillgång till palliativ vård blev akutsjukhusen dödsplats i 45% av fallen, medan siffran för de som var inskrivna var 12%.

”Inskrivna i palliativ vård gör färre akutbesök och dör mer sällan på sjukhus”

Vårdutnyttjande	Inskrivna i palliativ vård	Ej inskriven
Akutmottagn. KOL	52%	67%
Akutmottagn. LC*	39%	66%
Dödsplats akutsjukhus KOL	12%	45%
Dödsplats akutsjukhus LC*	9%	58%

*LC= lungcancer

Slutsatser

Med tanke på att ASIH är en vårdform där man kan få god hjälp med symtomlindring under de sista månaderna i livet (2), vore det önskvärt att fler fick ta del av utbudet. I nuläget är sannolikheten mycket stor att bli erbjuden specialiserad palliativ vård om man har en cancerdiagnos, men mycket lägre om man har en annan diagnos som KOL.

Vill du läsa studien i sin helhet, [hittar du den här](#).

Referenser

1. **Strang P, Furst P, Hedman C, Bergqvist J, Adlitzer H, Schultz T:** *Chronic obstructive pulmonary disease and lung cancer: access to palliative care, emergency room visits and hospital deaths.* BMC Pulmonary Medicine 2021; 21:170. Doi.org/10.1186/s12890-021-01533-3
2. **Nordström M, Strang P:** *High degree of satisfaction with the support given by multidisciplinary palliative home care teams in the county of Stockholm.* Journal of Palliative Care; 2018; 33:109-114.

Foto från Pixabay.com

Palliativt kunskapscentrum i Stockholms län samfinansieras av Region Stockholm samt kommunerna Danderyd, Ekerö, Järfälla, Lidingö, Nacka, Nykvarn, Salem, Sollentuna, Solna, Stockholms stad, Tyresö, Upplands-Bro, Vallentuna och Vaxholm.

Läs mer om oss på: pkc.sll.se

Kontakt: pkc.sllso@sll.se

Foto: Yanan Li (om ej annat anges)

Följ oss på Facebook och Instagram

[Tipsa en vän](#)

Dela utskicket:

[Avregistrera dig från nyhetsbrevet](#)

 Palliativt kunskapscentrum
REGION STOCKHOLM